

112763 - KASETTEN OKUNAN KUR'AN'I DİNLEMENİN HÜKMÜ

Soru

Televizyon, teyp veya radyodan Kur'an okuyan hocayı duyduğumda (genellikle); onun okuyuşuna paralel olarak âyetleri tekrar ediyorum. Böylece ezberimi tazelemiş ve kendimi yenilemiş oluyorum. Bu şekilde, doğru okumayı öğrenmenin yanında, Kur'an'ı daha güçlü dinlemiş ve derinlemesine düşünme imkânı bulmuş oluyorum. Ancak birisi bana, bu yöntemin doğru olmadığını ifâde ederek beni bundan men etti! Delil olarak da şu âyetleri zikretti:

لا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ [سورة القيامة الآية: 16]

“(Peygamber!) Sana vahyedileni unutmamak için tekrarlararken hemen anında ezberlemek için dilini kımıldatma.” (Kiyâmet Sûresi: 16)

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ [سورة الأعراف الآية: 204]

“Öyle ise, Kur'ân okunduğunda hemen ona kulak verin, susup dinleyin ki merhamet olunabilirsiniz.” (A'raf Sûresi: 204)

Benim yaptığım bu iş yanlış mıdır?

Detaylı cevap

Hamd,yalnızca Allah'adır.

Dahaönce (88728) nolu sorunun cevabında, ”namazdışında okunan Kur'an'ın dinlenmesi” konusunda, âlimlerarasında ihtilaf bulunduğunu söylemiştik. Âlimlerdenkimisi, farz olduğunu, kimisi de müstehap olduğunu beyanetmişti. Bizim tercihimiz de bu yöndedir. Buna göre; kıraatbanttan ise, onu dinleyip susmak gerekmez.

Değerliâlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah'ın ona rahmet etsin-şöyle sorulmuştur:

“Kıraatibanttan dinlemenin hükmü ile doğrudan Kur'an okuyan kimsenin kıraatiile aynı hükümde midir? Hangisini dinlemek farzdır?

Değerliâlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah'ın ona rahmet etsin- bu soruyaşöyle cevap vermiştir:

“İnsan,banda kayıt yaptığı zaman, (okuması) bitmiş ve(okuma) sevabı ve ecri kapanmıştır. Ancak, o kasetidinlemek suretiyle ondan istifade edildikçe, bu faydalanma dolayısıylaecir almaya devam eder. Dinleme sırasında susma konusuna gelince;(kasetten, radyo veya tv'den okunan Kur'an'ı dinlemek için) susmakgerekmez.

İmamAhmed, A'raf Sûresi'nin:

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿[سورة الأعراف الآية: 204]﴾

“Öyle ise, Kur'ânokunduğunda hemen ona kulak verin, susup dinleyin ki merhametolunasınız.” (A'raf Sûresi: 204)

Âyeti ile ilgili olarak şöyledemiştir:

“Bununnamazdaki kıraatle ilgili olduğu konusunda icma' vardır. Yanibu, imamın arkasında bulunan cemaat içindir. Ama yanibaşındaKur'an okunuyor ve sen de kendi zikrinle meşgulsen, dinlemen ve susmangerekli değildir.Sonra bu kasetten Kur'an okuyan kimse, içinde tilâvetsecdesi bulunan bir âyet okursa, sen secde mi edeceksin?

Cevap:secde etmen gerekmez.”

Birincisi:

Çünküo kendisi de secde yapmamaktadır.

Özetle:Kasetten okunan Kur'an'ı dinlemek,doğrudan doğruya (bir kişi tarafından canlı olarak) okunanKur'an'ı dinlemekle aynı değildir. Ayrıca (yerinegöre) kasetten

dinlendiğinde doğrudan okuyanın dinlenmesinde de susmak gerekmez. Çünkü Allah Teâlâ'nın:

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. [سورة الأعراف الآية: 204]

“Öyle ise, Kur’ân okunduğunda hemen ona kulak verin, susup dinleyin ki merhamet olunasınız.” (A’raf Sûresi: 204)

Âyetinin delâleti konusunda, yukarıda geçtiği üzere:

“Bunun, namazlarda okunan Kur’an için sözkonusu olduğu hususunda icma’ vardır.”

İmam Ahmed İbn Hanbel “Likâ’ât’ül-Babi’l-Meftûh”, s: 118. Soru no: 4.

İkincisi:

Okuyuşunu geliştirmek veya ezberini yenilemek maksadıyla, Kur’an okuyan kimse ile birlikte (kıraati) tekrar etmek, yapılmasında sakınca olmayan bir davranıştır.

Nitekim değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin’e:

“Kasetten kıraat dinlemenin hükmü nedir? A’raf Sûresi: 204. âyetine aykırı mıdır? Diye sorulmuş, o da şöyle cevap vermiştir:

“Eğer ezberlemek için ise, bunda bir sakınca yoktur. Başka maksatla ise, deriz ki, susmak daha fazîletlidir.” “el-Fetâvâ es-Sülâsiyye”

[1]

[سورة القيامة الآية: 16-17]

“(Peygamber!) Sana vahyedileni unutmamak için tekrarlar ken hemen anında ezberlemek için dilini kımıldatma. Çünkü vahyi senin kalbinde toplamak ve onu okutmak bize âit bir iş tir.” (Kiyâmet Sûresi: 16-17)

Âyetlerine gelince:

Burada Allah Teâlâ'nın, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i menettiği şey, Cebrâil -aleyhisselâm- tarafından kendisine öğretilen vahyi ezberleme konusunda acele etmesidir. Yoksa âyette, ezberini tazelemek veya okuyuşunu düzeltmek maksadıyla olması halinde, Kur'an okuyan ile birlikte tekrarlamayı yasaklayacak herhangi bir delil yoktur.

Değerli âlim Muhammed Emin eş-Şenkîti de -Allah ona rahmet etsin-, Allah Teâlâ'nın:

{ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُفْصَلَ لَكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ... }

[سورة طه من الآية: 114]

“(Ey Peygamber!) Sana vahy edilmesi henüz tamamlanmadan unutma endişesi ile Kur'an'ı okumada acele etme ve: Rabbim! Benim ilmimi artır, de!” (Tâ Hâ Sûresi:114).

Âyeti ile alakalı olarak şöyle demiştir:

“Cebrail-aleyhisselâm-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e vahiy getirdiği zaman her âyeti okur ve Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem- de Kur'an'ı ezberlemeye olan hassasiyetigereğince onu tekrar ederdi. Bu âyette, Allahu Teâlâ, Peygamberinin nasıl davranması gerektiği hususunda yönlendirmektedir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i, Kur'an'ı, Cebrail -aleyhisselâm- ile birlikte ve acele ederek okumaktan men etmiş, aksine Cebrail-aleyhisselâm- okumayı bitirinceye kadar susması ve dinlemesini, sonunda kendisinin okumasını emretmiştir. Zira Allah Teâlâ ezberlemesi için Kur'an'ı ona kolaylaştıracaktır. Burada işaret edilen anlamı, Allah Teâlâ, başka âyetlerde de açıklamıştır.

Örneğin Kıyâmet Sûresi'nde olduğu gibi:

[2] [سورة القيامة الآية: 16-19]

“(Peygamber!) Sana vahy edileni unutmamak için tekrarlarken hemen anında ezberlemek için dilini kımıldatma. Çünkü vahyi senin kalbinde toplamak ve onu okutmak bize âit bir iştir. O halde biz, Kur'an'ı okuduğumuzda, sen de onun okunuşunu izle. Ayrıca onu açıklamak da bize âit bir iştir.” (Kıyâmet Sûresi: 16-19)

Buhârî, Sahîh'inde şöyle demektedir:

“Musab. İsmail, Ebu Avâne, Musa b. Âişe, Saîd b. Cübeyr ve İbn-iAbbas -Allah onlardan râzı olsun- yoluyla rivayet ettiğine göre;Allah Teâlâ’nın:

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿ [سورة القيامة الآية: 16] ﴾

“(Peygamber!)Sana vahyedileni unutmamak için tekrarlarlarken hemen anında ezberlemek içindilini kımıldatma.” (KıyâmetSûresi: 16)

Âyetiyle ilgili olarak demiştir ki:

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, vahyin korunması hususundakiaşırı hassasiyeti sebebiyle iki dudağını hareketettirirdi.

İbn-iAbbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun- dedi ki:

Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-’in hareket ettirdiği gibi, ben desize iki dudağımı hareket ettiriyorum.

Saîdde:

Bende, İbn-i Abbas’ı hareket ettirirken gördüğüm gibi ikidudağımı hareket ettiriyorum, dedi ve ikidudağını hareket ettirdi.

Bundandolayı Allah Teâlâ (Rasûlullah -sallallahualeyhi ve sellem-’e şu âyetleri indirmiştir)::

[3] [سورة القيامة الآية: 16-19]

“(Peygamber!)Sana vahyedileni unutmamak için tekrarlarlarken hemen anında ezberlemek içindilini kımıldatma. Çünkü vahyi senin kalbinde toplamak ve onuokutmak bize âit bir iştir. O halde biz, Kur’ân’ıokuduğumuzda, sen de onun okunuşunu izle. Ayrıca onuaçıklamak da bize âit bir iştir.” (KıyâmetSûresi: 16-19)

Yani,ayrıca onu(n okunmasını sağlamak da) bizim görevimizdir. Bundan sonra Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-, kendisine Cebrail-aleyhisselâm- geldiğinde onu dinler, Cebrail -aleyhisselâm- gittiğindede, o da(nazil olan âyetleri) onunokuduğu gibi okurdu.” (Edvâ’ul-Beyân; c: 4, s: 174).

AllahTeâlâ en iyi bilendir.

الحاشية السفلية

الحاشية السفلية

1^ {لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ} 16. {إِنِّعَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرَّانَهُ} 17.

2^ {لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ} 16. {إِنِّعَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرَّانَهُ} 17. {إِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرَّانَهُ} 18. {ثُمَّ إِنِّعَلَيْنَا
19. {بَيَّانَهُ}.

3^ {لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ} 16. {إِنِّعَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرَّانَهُ} 17. {إِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرَّانَهُ} 18. {ثُمَّ إِنِّعَلَيْنَا
19. {بَيَّانَهُ}.